

Bản án số: 05/2023/KDTM-PT

Ngày: 20/3/2023

V/v “*Tranh chấp hợp đồng bảo hiểm*”

NHÂN DANH
NƯỚC CỘNG HÒA XÃ HỘI CHỦ NGHĨA VIỆT NAM
TÒA ÁN NHÂN DÂN TỈNH AN GIANG

- *Thành phần Hội đồng xét xử phúc thẩm gồm có:*

Thẩm phán - Chủ tọa phiên tòa: Ông Lưu Hữu Giàu.

Các Thẩm phán: Ông Trần Minh Hải;
Ông Nguyễn Hoàng Thám.

- *Thư ký phiên tòa:* Bà Võ Thị Mộng Cầm – Thư ký Tòa án nhân dân tỉnh An Giang.

- *Đại diện Viện kiểm sát nhân dân tỉnh An Giang tham gia phiên tòa:*
Ông Vũ Hồng Thanh - Kiểm sát viên.

Trong ngày 20 tháng 3 năm 2023 tại trụ sở Tòa án nhân dân tỉnh An Giang xét xử phúc thẩm công khai vụ án kinh doanh thương mại thụ lý số 01/2023/TLPT-KDTM ngày 09 tháng 02 năm 2023 về việc “*Tranh chấp hợp đồng bảo hiểm*”.

Do Bản án kinh doanh thương mại sơ thẩm số: 23/2022/KDTM-ST ngày 02 tháng 12 năm 2022 của Tòa án nhân dân thành phố Long Xuyên, tỉnh An Giang bị kháng cáo.

Theo Quyết định đưa vụ án ra xét xử phúc thẩm số: 02/2023/QĐXXPT-KDTM ngày 09 tháng 02 năm 2023 và Quyết định hoãn phiên tòa số: 02/2023/QĐ-PT ngày 01 tháng 3 năm 2023 giữa:

1. *Nguyên đơn:* Công ty Trách nhiệm hữu hạn Thương mại Xuất nhập khẩu ĐN.

- *Người đại diện theo pháp luật:* Ông Võ ĐN - Chức vụ Giám đốc.

Địa chỉ trụ sở: Ấp BQ, xã HA, huyện CM, tỉnh An Giang.

- *Người đại diện theo ủy quyền của nguyên đơn Công ty Trách nhiệm hữu hạn Thương mại Xuất nhập khẩu ĐN:*

Ông Nguyễn Khắc X, sinh năm 1979. Địa chỉ: Số 37TT6 Khu đô thị VP, phường PL, quận HĐ, thành phố HN. (Theo giấy ủy quyền ngày 05/8/2020)

Bà Nguyễn Thị Tuyết L – Chức vụ: Phó Giám đốc. (Theo giấy ủy quyền ngày 01/3/2023)

- Người bảo vệ quyền và lợi ích hợp pháp của Công ty Trách nhiệm hữu hạn Thương mại Xuất nhập khẩu ĐN:

Ông Trần Tiến V – Luật sư của Văn phòng Luật sư Trần Tiến V, thuộc Đoàn Luật sư tỉnh An Giang.

Bà Hồ Hoàng P – Luật sư của Văn phòng Luật sư Hồ Hoàng P, thuộc đoàn Luật sư tỉnh An Giang.

2. Bị đơn: Tổng Công ty Cổ phần Bảo hiểm BD.

- Người đại diện theo pháp luật: Ông Nguyễn Kim L – Chức vụ Tổng Giám đốc.

Địa chỉ trụ sở: Số 95, phố TTT, phường DV, quận CG, thành phố HN.

- Người đại diện theo ủy quyền của Tổng Công ty Cổ phần Bảo hiểm BD:

Bà Đặng Thị Mai H - Phó Giám đốc Ban pháp chế - KSNB - PTI. Địa chỉ liên lạc: Số 95, phố TTT, phường DV, quận CG, thành phố HN.

Ông Đỗ Minh T - Trưởng Phòng Giám định Tổng Công ty Cổ phần Bảo hiểm BD (PTI). Địa chỉ: Số 5/2 đường TĐT, phường MB, thành phố LX, tỉnh An Giang.

Bà Trần Hồng Đ; Địa chỉ liên lạc: Số 95, phố TTT, phường DV, quận CG, thành phố HN.

(Theo Giấy ủy quyền số 133/GUQ-PTI-PC, ngày 20/02/2023 của Tổng Công ty Cổ phần Bảo hiểm BD).

3. Người có quyền lợi, nghĩa vụ liên quan: Ngân hàng Thương mại cổ phần DNA. Địa chỉ trụ sở: Trụ sở số 25 THĐ, Quận HK, thành phố HN. Địa chỉ chi nhánh AG: Số 317 đường THĐ, phường ML, thành phố LX, tỉnh AG.

4. Người kháng cáo: Công ty Trách nhiệm hữu hạn Thương mại Xuất nhập khẩu ĐN là nguyên đơn trong vụ án.

Tại phiên tòa có mặt các ông bà Nguyễn Khắc X, Nguyễn Thị Tuyết L, Hồ Hoàng P, Đặng Thị Mai H, Đỗ Minh T, Trần Hồng Đ; vắng mặt các đương sự còn lại.

NỘI DUNG VỤ ÁN:

Theo nội dung án sơ thẩm:

Phần trình bày của nguyên đơn do ông Võ ĐN là người đại diện theo pháp luật của nguyên đơn Công ty Trách nhiệm hữu hạn Thương mại Xuất nhập khẩu ĐN và ông Nguyễn Khắc X là người đại diện theo ủy quyền của nguyên đơn trình bày:

Ngày 13/5/2019, Công ty Trách nhiệm hữu hạn Thương mại Xuất nhập khẩu ĐN và Công ty Bảo hiểm BD An Giang ký kết Hợp đồng bảo hiểm hỏa hoạn và các rủi ro đặc biệt bao gồm bảo hiểm cháy, nổ bắt buộc số 0000058/HD/017-03/PHH.TS.3.2/2019 ngày 13/5/2019 có hiệu lực từ ngày

04/4/2019 đến ngày 04/4/2020 “Hợp đồng bảo hiểm hỏa hoạn và các rủi ro đặc biệt bao gồm bảo hiểm cháy, nổ bắt buộc”. Tổng số tiền bảo hiểm là 48.330.125.550 đồng.

Cùng ngày Công ty Bảo hiểm cấp Giấy chứng nhận bảo hiểm “Bảo hiểm hỏa hoạn và rủi ro đặc biệt bao gồm cháy nổ bắt buộc”.

Khi ký hợp đồng bảo hiểm số 0000058/HD/017-03/PHH.TS.3.2/2019 ngày 13/5/2019 hai bên có thỏa thuận trách nhiệm bảo hiểm: hỏa hoạn và các rủi ro đặc biệt bao gồm cháy, nổ bắt buộc. Trong đó, bảo hiểm gồm bảo hiểm do giông, bão được xác định là rủi ro đặc biệt.

Ngày 13/5/2019, Công ty Trách nhiệm hữu hạn Thương mại Xuất nhập khẩu ĐN đã trả phí bảo hiểm với số tiền 79.744.707 đồng theo hóa đơn giá trị gia tăng số 000417, vào ngày 13/5/2019.

Ngày 23/7/2019, xảy ra tổn thất (nguyên nhân giông bão). Hai bên có kiểm tra thiệt hại có lập biên bản giám định nguyên nhân tổn thất.

Ngày 05/8/2019, Công ty Bảo hiểm BD An Giang trả lời bằng Thông báo số 061/2019/TB-PTIAG “Về việc Thông báo phạm vi, trách nhiệm của HĐBH đối với sự cố tổn thất nhà kho, xưởng của Công ty Trách nhiệm hữu hạn Thương mại Xuất nhập khẩu ĐN xảy ra ngày 23/7/2019”, nội dung:

“Loại hình bảo hiểm được ký kết theo Hợp đồng số 0000058/HD/017-03/PHH.TS.3.2/2019 ngày 13/5/2019 giữa PTI An Giang và Công ty Trách nhiệm hữu hạn Thương mại Xuất nhập khẩu ĐN là bảo hiểm hỏa hoạn và rủi ro đặc biệt bao gồm cháy, nổ bắt buộc, áp dụng Quy tắc bảo hiểm hỏa hoạn và các rủi ro đặc biệt ban hành kèm theo Quyết định số 268/QĐ-PTI, ngày 16/9/2016 của Tổng Giám đốc Công ty Cổ phần Bảo hiểm BD và Nghị định số 23/2018/NĐ-CP, ngày 23/02/2018 của Chính phủ quy định về bảo hiểm cháy, nổ bắt buộc. Phạm vi bảo hiểm là: rủi ro A (cháy, sét đánh, nổ) + rủi ro B (nổ).

Nguyên nhân tổn thất của khung nhà xưởng, văn phòng ($8.655m^2 + 9.713,7m^2$) thời điểm ngày 23/7/2019 được xác định là do mưa to gió lớn gây lốc xoáy (giông bão).

Do đó, tổn thất trên không thuộc phạm vi, trách nhiệm của hợp đồng bảo hiểm (do nguyên nhân tổn thất không thuộc các nguyên nhân được bảo hiểm theo hợp đồng bảo hiểm đã ký kết).

Không chấp nhận việc Công ty Bảo hiểm BD An Giang trả lời như nội dung nêu trên Công ty Trách nhiệm hữu hạn Thương mại Xuất nhập khẩu ĐN tiếp tục khiếu nại.

Ngày 16/8/2019, Tổng Công ty Cổ phần Bảo hiểm BD trả lời công ty bằng Công văn số 3451/PTI-TSKT, ngày 16/8/2019 “Về việc phúc đáp đơn khiếu nại của Công ty Trách nhiệm hữu hạn Thương mại Xuất nhập khẩu ĐN đề gửi ngày 12/8/2019”, nội dung:

“1. HĐBH số 0000058/HD/017-03/PHH.TS.3.2/2019 ngày 13/5/2019 được ký kết tuân thủ theo các quy định của pháp luật và đúng theo các thỏa thuận được ghi trên HĐBH.

2. Quý Công ty đã thực hiện đúng và đầy đủ các điều kiện, điều khoản HĐBH nên chúng tôi có trách nhiệm bồi thường theo đúng cam kết của HĐBH đã ký kết.

Các rủi ro được bảo hiểm đã nêu trong HĐBH gồm rủi ro A: Cháy, sét, nổ; rủi ro B: nổ (tuân thủ theo Quy tắc bảo hiểm hỏa hoạn và các rủi ro đặc biệt ban hành kèm theo Quyết định số 268/QĐ-PTI, ngày 16/9/2016 của Tổng Giám đốc Công ty Cổ phần Bảo hiểm BĐ và Nghị định số 23/2018/NĐ-CP, ngày 23/02/2018 của Chính phủ quy định về bảo hiểm cháy, nổ bắt buộc).

3. Quý Công ty đã hoàn thành nghĩa vụ thanh toán phí bảo hiểm, do vậy:

- HĐBH duy trì hiệu lực đến ngày 04/4/2020 (như thời hạn ghi trên HĐBH);

- Chúng tôi cam kết thực hiện nghĩa vụ bồi thường cho những tổn thất phát sinh, trong thời hạn bảo hiểm như đã nêu tại mục 2.

4. Như đã phân tích ở trên và Công văn số 261/2019/TB-PTIAG, ngày 05/8/2019. Nguyên nhân tổn thất do mưa to, gió lớn gây lốc xoáy (giông bão) được xác định nằm ngoài phạm vi các rủi ro bảo hiểm ghi rõ trên HĐBH là A (cháy, sét, nổ) và B (nổ).

Vì vậy, chúng tôi rất lấy làm tiếc phải thông báo đến quý Công ty về việc tổn thất xảy ra vào ngày 23/7/2019 không thuộc phạm vi, trách nhiệm của hợp đồng bảo hiểm”.

Ngày 06/8/2019, Công ty Trách nhiệm hữu hạn Thương mại Xuất nhập khẩu ĐN đã tiến hành lập Vi bằng số 62/VB-TPL làm cơ sở pháp lý để các cơ quan có thẩm quyền xem xét giải quyết vụ việc theo quy định của pháp luật.

Tại phiên tòa sơ thẩm, Công ty Trách nhiệm hữu hạn Thương mại Xuất nhập khẩu ĐN yêu cầu Tòa án giải quyết:

+ Buộc Tổng Công ty Cổ phần Bảo hiểm BĐ có trách nhiệm bồi thường theo Hợp đồng số 0000058/HD/017-03/PHH.TS.3.2/2019 ký ngày 13/5/2019 cho Công ty Trách nhiệm hữu hạn Thương mại Xuất nhập khẩu ĐN số tiền 1.735.859.918 đồng (Một tỷ bảy trăm ba mươi lăm triệu tám trăm năm mươi chín nghìn chín trăm mười tám đồng).

+ Rút một phần yêu cầu khởi kiện đối với số tiền 372.554.782 đồng (2.108.414.700 đồng - 1.735.859.918 đồng = 372.554.782 đồng) để Tòa án xem xét giải quyết vụ án theo quy định của pháp luật.

Bị đơn bà Đặng Thị Mai H, ông Đỗ Minh T là người đại diện theo ủy quyền Tổng Công ty Cổ phần Bảo hiểm BĐ có ý kiến trình bày:

Tổng Công ty Cổ phần Bảo hiểm BĐ xác nhận Công ty Bảo hiểm BĐ An Giang trực thuộc Tổng Công ty Cổ phần Bảo hiểm BĐ có ký kết hợp đồng bảo

hiểm với Công ty Trách nhiệm hữu hạn Thương mại Xuất nhập khẩu ĐN, như sau:

- Hợp đồng bảo hiểm hỏa hoạn và các rủi ro đặc biệt bao gồm cả bảo hiểm cháy nổ bắt buộc số: 0000058/HD/017-03/PHH.TS.3.2/2019 ngày 13/5/2019 và Công ty Bảo hiểm BD An Giang cấp GCNBH số 0000058/HD/017-03/PHH.TS.3.2/2019 ngày 13/5/2019; Thời hạn bảo hiểm: từ 16h ngày 04/4/2019 đến 16h ngày 04/4/2020; phạm vi bảo hiểm: Rủi ro A: cháy, sét đánh, nổ và rủi ro B: nổ

- Ngày 24/7/2019, Công ty Trách nhiệm hữu hạn Thương mại Xuất nhập khẩu ĐN có gửi thông báo tổn thất cho Công ty Bảo hiểm BD An Giang với nội dung: 16h30 ngày 23/7/2019, nguyên nhân sự cố *“Vào khoảng thời gian trên có xảy ra mưa to gió lớn gây lốc xoáy làm hư hỏng các công trình trên”*.

- Cùng ngày 24/7/2019, Công ty Bảo hiểm BD An Giang có cử giám định viên đến hiện trường lập biên bản giám định xác định nguyên nhân tổn thất có xác nhận của Công ty Trách nhiệm hữu hạn Thương mại Xuất nhập khẩu ĐN với nội dung: *“Theo khai báo của người được bảo hiểm vào khoảng 16h ngày 23/7/2019 có xảy ra mưa to gió lớn gây lốc xoáy làm hư hỏng các vách tol + mái tol, khung sắt của nhà kho, xưởng thuộc STT DMTS 1 + 2”*.

- Ngày 05/8/2019, sau khi kiểm tra hợp đồng và xác định phạm vi bảo hiểm là: A (cháy, sét đánh, nổ); B: Nổ; Công ty Bảo hiểm BD An Giang gửi thông báo số 061/2019/TB-PTIAG gửi Công ty Trách nhiệm hữu hạn Thương mại Xuất nhập khẩu ĐN và ngân hàng TMCP ĐNA - chi nhánh An Giang thông báo kết luận về phạm vi, trách nhiệm của hợp đồng bảo hiểm đối với tổn thất: Không thuộc phạm vi bảo hiểm, do phạm vi bảo hiểm là rủi ro A (cháy, sét, nổ), rủi ro B (nổ). Nguyên nhân tổn thất được xác định là do mưa to gió lớn gây lốc xoáy (giông bão). Vì vậy, tổn thất không thuộc nguyên nhân được bảo hiểm theo hợp đồng đã ký.

- Ngày 06/8/2019, Công ty Trách nhiệm hữu hạn Thương mại Xuất nhập khẩu ĐN yêu cầu Phòng thừa phát lại AG lập vi bằng xác nhận: *“Vào rạng sáng ngày 23/7/2019, tại công ty chúng tôi bị sự cố do gió lốc làm tốc mái tole và gãy các trụ sắt ở các nhà kho của công ty gây thiệt hại nghiêm trọng, ước tính thiệt hại trên 1.000.000.000 (một tỷ đồng)”*.

- Ngày 13/8/2019, Công ty Bảo hiểm BD An Giang nhận được Đơn khiếu nại của Công ty Trách nhiệm hữu hạn Thương mại Xuất nhập khẩu ĐN (đề ngày 12/8/2019) không chấp nhận thông báo từ chối của Tổng Công ty Cổ phần Bảo hiểm BD với lý do hợp đồng bảo hiểm ký kết giữa hai bên: “Các rủi ro bảo hiểm: Cháy nổ, sét đánh trực tiếp, giông bão, lũ lụt,..” và yêu cầu PTI phải bồi thường số tiền 2.108.414.700 đồng. Công ty Bảo hiểm BD An Giang đã chuyển Đơn khiếu nại của Công ty Trách nhiệm hữu hạn Thương mại Xuất nhập khẩu ĐN lên Tổng công ty xem xét.

- Ngày 16/8/2019, trên cơ sở xem xét đơn khiếu nại của Công ty Trách nhiệm hữu hạn Thương mại Xuất nhập khẩu ĐN và kiểm tra kỹ lại hồ sơ bảo

hiểm, Tổng Công ty Cổ phần Bảo hiểm BD có văn bản số 3451/PTI-TSKT phúc đáp Công ty Trách nhiệm hữu hạn Thương mại Xuất nhập khẩu ĐN và ngân hàng một lần nữa khẳng định nguyên nhân tổn thất do mưa to, gió lớn gây ra lốc xoáy (giông bão) được xác định nằm ngoài phạm vi các rủi ro bảo hiểm đã ghi rõ trên hợp đồng là A (cháy, sét, nổ) và B (nổ). Vì vậy, tổn thất không thuộc phạm vi của hợp đồng bảo hiểm.

- Ngày 02/12/2019, Công ty Trách nhiệm hữu hạn Thương mại Xuất nhập khẩu ĐN gửi Đơn khởi kiện đến Tòa án nhân dân thành phố Long Xuyên, tỉnh An Giang, yêu cầu Tòa án buộc Tổng Công ty Cổ phần Bảo hiểm BD phải bồi thường số tiền 2.108.414.700 đồng và xác nhận “Ngày 23/7/2019 xảy ra tổn thất nguyên nhân giông bão” với lý do: *“Khi chúng tôi với Công ty Bảo hiểm BD An Giang ký kết hợp đồng số 0000058/HD/017-03/PHH.TS.3.2/2019 có thỏa thuận trách nhiệm bảo hiểm: Hỏa hoạn và các rủi ro đặc biệt bao gồm bảo hiểm cháy nổ bắt buộc. Trong đó, bao gồm bảo hiểm do giông bão được xác định là rủi ro đặc biệt”*.

- Ngày 27/02/2020, Tổng Công ty Cổ phần Bảo hiểm BD nhận được Thông báo thụ lý vụ án số 24/2020/TB-TLVA ngày 24/02/2019 của Tòa án nhân dân thành phố Long Xuyên theo đơn khởi kiện của Công ty TNHH XNK ĐN yêu cầu Tổng Công ty Cổ phần Bảo hiểm BD bồi thường số tiền 2.108.414.700 đồng.

Tổng Công ty Cổ phần Bảo hiểm BD không đồng ý bồi thường cho nguyên đơn vì theo nội dung hợp đồng bảo hiểm, Tổng Công ty Cổ phần Bảo hiểm BD bảo hiểm cho các thiệt hại do cháy, sét đánh, nổ. Nguyên nhân của vụ tổn thất ngày 23/7/2019 của Công ty Trách nhiệm hữu hạn Thương mại Xuất nhập khẩu ĐN là do giông bão trong khi phạm vi bảo hiểm của Hợp đồng bảo hiểm là A (cháy, sét, nổ) và B (nổ) do đó nguyên nhân giông bão không thuộc phạm vi bảo hiểm. Vì vậy, Tổng Công ty Cổ phần Bảo hiểm BD không chấp nhận yêu cầu khởi kiện của nguyên đơn yêu cầu bồi thường thiệt hại số tiền 1.735.859.918 đồng (*Một tỷ bảy trăm ba mươi lăm triệu tám trăm năm mươi chín nghìn chín trăm mười tám đồng*).

Người có quyền lợi, nghĩa vụ liên quan Ngân hàng TMCP DNA vắng mặt nhưng có văn bản số 412/2022/CV-SB An Giang ngày 29/08/2022 và số 16.11/2022/CV-SB An Giang ngày 16/11/2022, yêu cầu không tham gia tố tụng.

Tại Bản án kinh doanh thương mại sơ thẩm số: 23/2022/KDTM-ST ngày 02 tháng 12 năm 2022 của Tòa án nhân dân thành phố Long Xuyên, tỉnh An Giang tuyên xử:

1. Đình chỉ một phần yêu cầu khởi kiện của Công ty Trách nhiệm hữu hạn Thương mại Xuất nhập khẩu ĐN đối với yêu cầu Tổng Công ty Cổ phần Bảo hiểm BD bồi thường số tiền 372.554.782 đồng (*Ba trăm bảy mươi hai triệu năm trăm năm mươi bốn nghìn bảy trăm tám mươi hai đồng*).

2. Không chấp nhận một phần yêu cầu khởi kiện của Công ty Trách nhiệm hữu hạn Thương mại Xuất nhập khẩu ĐN yêu cầu Tổng Công ty Cổ phần Bảo

hiểm BĐ bồi thường số tiền bảo hiểm là 1.735.859.918 đồng (*Một tỷ bảy trăm ba mươi lăm triệu tám trăm năm mươi chín nghìn chín trăm mười tám đồng*).

Ngoài ra, bản án còn tuyên về chi phí tố tụng, án phí và quyền kháng cáo của các đương sự.

Theo đơn kháng cáo của nguyên đơn Công ty Trách nhiệm hữu hạn Thương mại Xuất nhập khẩu ĐN. Kháng cáo đối với bản án sơ thẩm số: 23/2022/KDTM-ST ngày 02 tháng 12 năm 2022 của Tòa án nhân dân thành phố Long Xuyên, tỉnh An Giang.

Những vấn đề cụ thể trong đơn kháng cáo yêu cầu Tòa án cấp phúc thẩm giải quyết bao gồm: Kháng cáo toàn bộ bản án sơ thẩm số: 23/2022/KDTM-ST ngày 02 tháng 12 năm 2022 của Tòa án nhân dân thành phố Long Xuyên.

Tại phiên tòa phúc thẩm:

- Nguyên đơn trình bày: Tổng Công ty Cổ phần Bảo hiểm BĐ không tư vấn đầy đủ rõ ràng, không ghi cụ thể các rủi ro đặc biệt nào được bảo hiểm, rủi ro nào không được bảo hiểm; Hợp đồng bảo hiểm và Giấy chứng nhận bảo hiểm không trùng khớp; không cung cấp Quy tắc bảo hiểm nên không biết có bao nhiêu rủi ro trong Quy tắc để biết rủi ro nào cần mua, rủi ro nào không cần mua để bảo vệ tài sản. Do đó Tổng Công ty Cổ phần Bảo hiểm BĐ đã vi phạm Luật kinh doanh bảo hiểm nên đề nghị Hội đồng xét xử chấp nhận kháng cáo và khởi kiện của nguyên đơn.

- Bị đơn trình bày: Tổng Công ty Cổ phần Bảo hiểm BĐ đã thực hiện đúng quy định pháp luật về ký hợp đồng bảo hiểm với Công ty Trách nhiệm hữu hạn Thương mại Xuất nhập khẩu ĐN nên không thống nhất theo yêu cầu kháng cáo của Công ty Trách nhiệm hữu hạn Thương mại Xuất nhập khẩu ĐN, đề nghị giữ nguyên bản án sơ thẩm.

- Luật sư bảo vệ quyền và lợi ích hợp pháp cho nguyên đơn lập luận các căn cứ pháp luật, cho rằng phía bị đơn Tổng Công ty Cổ phần Bảo hiểm BĐ không thực hiện đúng Luật kinh doanh bảo hiểm và Quy tắc bảo hiểm của Tổng Công ty Cổ phần Bảo hiểm BĐ nên đề nghị Hội đồng xét xử chấp nhận kháng cáo và đơn khởi kiện của Công ty Trách nhiệm hữu hạn Thương mại Xuất nhập khẩu ĐN.

- Đại diện Viện kiểm sát nhân dân tỉnh An Giang phát biểu ý kiến:

Về việc tuân theo pháp luật tố tụng: Thẩm phán, Hội đồng xét xử và Thư ký phiên tòa đã thực hiện nhiệm vụ, quyền hạn theo đúng quy định của Bộ luật tố tụng dân sự. Các đương sự đã thực hiện đúng quyền và nghĩa vụ theo quy định của Bộ luật tố tụng dân sự.

Về nội dung vụ án: Đề nghị Hội đồng xét xử áp dụng khoản 1 Điều 308 Bộ luật tố tụng dân sự, không chấp nhận kháng cáo của ông Võ ĐN đại diện theo pháp luật cho Công ty Trách nhiệm hữu hạn Thương mại Xuất nhập khẩu ĐN; giữ nguyên bản án kinh doanh thương mại số: 23/2022/KDTM-ST ngày 02/12/2022 của Tòa án nhân dân thành phố Long Xuyên.

NHẬN ĐỊNH CỦA TÒA ÁN:

Sau khi nghiên cứu các tài liệu có trong hồ sơ vụ án, được thẩm tra tại phiên tòa, căn cứ vào kết quả tranh luận tại phiên tòa, ý kiến của Kiểm sát viên, Hội đồng xét xử nhận định:

[1] Đơn kháng cáo của nguyên đơn Công ty Trách nhiệm hữu hạn Thương mại Xuất nhập khẩu ĐN (Công ty ĐN) trong hạn luật định có nộp tạm ứng án phí phúc thẩm nên được Hội đồng xét xử chấp nhận, xét xử theo trình tự phúc thẩm. Bị đơn, người có quyền lợi và nghĩa vụ liên quan không có kháng cáo, Viện kiểm sát không có kháng nghị đối với bản án sơ thẩm.

[2] Xét thấy giữa nguyên đơn Công ty ĐN và bị đơn Tổng Công ty Cổ phần Bảo hiểm BĐ (Công ty Bảo hiểm BĐ) thống nhất ngày 13/5/2019 hai bên có ký hợp đồng bảo hiểm hỏa hoạn và các rủi ro đặc biệt bao gồm bảo hiểm cháy nổ bắt buộc số: 0000058/HD/017-03/PHH.TS.3.2/2019, phía nguyên đơn đã thực hiện đóng phí bảo hiểm đầy đủ, đã phát sinh hiệu lực của hợp đồng đến ngày 04/4/2020.

Ngày 23/7/2019, Công ty ĐN xảy ra tổn thất (nguyên nhân giông, bão), nguyên đơn Công ty ĐN có thông tin ngay cho bị đơn Công ty Bảo hiểm BĐ, phía bị đơn có cử giám định viên đến hiện trường xác định nguyên nhân tổn thất (theo biên bản ngày 24/7/2019), nhưng qua kiểm tra phía bị đơn xác định thiệt hại tài sản của nguyên đơn là do giông, lốc không thuộc phạm vi bảo hiểm được ghi nhận trong hợp đồng bảo hiểm nên không cần thiết giám định thiệt hại và không đồng ý bồi thường tiền bảo hiểm.

Để có căn cứ giải quyết vụ án, Tòa án nhân dân thành phố Long Xuyên, tỉnh An Giang ban hành Quyết định chỉ định trưng cầu giám định số 03/2021/QĐ-TCGD ngày 20/5/2021, chỉ định Công ty Cổ phần giám định ĐD thực hiện giám định tổn thất. Theo kết quả giám định của Công ty Cổ phần giám định ĐD thì tổn thất tại Công ty ĐN là 1.735.859.918 đồng (*Một tỷ bảy trăm ba mươi lăm triệu tám trăm năm mươi chín nghìn chín trăm mười tám đồng*),

Qua hỏi và tranh luận công khai tại phiên tòa, Hội đồng xét xử nhận thấy về tên hợp đồng là Hợp đồng bảo hiểm hỏa hoạn và các rủi ro đặc biệt bao gồm bảo hiểm cháy nổ bắt buộc số: 0000058/HD/017-03/PHH.TS.3.2/2019 ngày 13/5/2019, phía nguyên đơn cho rằng hiểu từ bao gồm bảo hiểm cháy, nổ bắt buộc là điều khoản phụ kèm theo hợp đồng bảo hiểm chính là hỏa hoạn và các rủi ro đặc biệt. Theo nội dung Hợp đồng bảo hiểm:

“Điều 2. Điều kiện bảo hiểm

2.1 Quy tắc bảo hiểm

- Tuân thủ theo Quy tắc Bảo hiểm hỏa hoạn và các rủi ro đặc biệt ban hành kèm theo Quyết định số 268/QĐ-PTI ngày 16 tháng 9 năm 2016 của Tổng Giám đốc Tổng Công ty Cổ phần Bảo hiểm BĐ.

- Tuân thủ Nghị định 23/2018/NĐ-CP, ngày 23 tháng 02 năm 2018 của Chính phủ quy định về bảo hiểm cháy, nổ bắt buộc.

- Phạm vi bảo hiểm:

+ *Rủi ro A: Cháy, Sét đánh, Nổ.*

+ *Rủi ro B: Nổ.*”

Quy tắc bảo hiểm nêu trên có 10 rủi ro gồm: A: Cháy; B: Nổ; C: Máy bay rơi; D: Gây rối, đình công, bế xưởng; E: Thiệt hại do hành động ác ý; F: Động đất hay núi lửa phun; G: Giông và bão; H: Giông, bão, lụt; I: Tràn nước từ các bể và thiết bị chứa nước hay đường dẫn ống nước; J: Đâm va do xe cơ giới hay động vật.

Tại phiên tòa phía bị đơn Công ty Bảo hiểm BĐ xác định về phạm vi bảo hiểm: Bảo hiểm bắt buộc trong hợp đồng là cháy, nổ tuân thủ Nghị định số 23/2018/NĐ-CP của Chính phủ; Còn bảo hiểm tự nguyện các rủi ro cũng là cháy, nổ tuân thủ theo Quy tắc Bảo hiểm hỏa hoạn và các rủi ro đặc biệt ban hành kèm theo Quyết định số 268/QĐ-PTI ngày 16 tháng 9 năm 2016 của Tổng Giám đốc Tổng Công ty Cổ phần Bảo hiểm BĐ. Nhưng nội dung bảo hiểm cháy, nổ theo Quy tắc bảo hiểm rộng hơn bảo hiểm cháy, nổ bắt buộc theo Nghị định 23 của Chính phủ. Như vậy nguyên đơn Công ty ĐN mua bảo hiểm bắt buộc và mua bảo hiểm tự nguyện cùng rủi ro là “Cháy và nổ” là không phù hợp với tên hợp đồng là bảo hiểm hỏa hoạn các rủi ro đặc biệt bao gồm cháy nổ bắt buộc và không phù hợp với thực tế.

Theo Luật kinh doanh bảo hiểm năm 2000:

“Điều 13. Nội dung của hợp đồng bảo hiểm

1. Hợp đồng bảo hiểm phải có những nội dung sau đây:

...d) Phạm vi bảo hiểm, điều kiện bảo hiểm, điều khoản bảo hiểm;

đ) Điều khoản loại trừ trách nhiệm bảo hiểm; ...”

Nhưng Hợp đồng bảo hiểm hỏa hoạn và các rủi ro đặc biệt bao gồm bảo hiểm cháy nổ bắt buộc số: 0000058/HD/017-03/PHH.TS.3.2/2019 không có nội dung điều khoản loại trừ trách nhiệm bảo hiểm. Vì phạm vi các rủi ro được bảo hiểm theo Quy tắc bảo hiểm của Tổng Công ty Bảo hiểm BĐ có 10 rủi ro, nhưng nhận bảo hiểm có 02 rủi ro (cháy, nổ) còn 08 rủi ro không được ghi điều, khoản loại trừ trong hợp đồng là không đúng quy định của pháp luật, theo khoản 2 Điều 16 Luật kinh doanh bảo hiểm năm 2000.

Về giấy chứng nhận bảo hiểm số 000000058/HD/017-03/PHH.TS.3.2/2019 ngày 13/5/2019 thể hiện nội dung: *“Đơn bảo hiểm áp dụng, những rủi ro được bảo hiểm: Tuân thủ Nghị định 23/2018/NĐ-CP, ngày 23 tháng 02 năm 2018 của Chính phủ quy định về bảo hiểm cháy, nổ bắt buộc.”* Giấy chứng nhận bảo hiểm không có nội dung Tuân thủ theo Quy tắc Bảo hiểm hỏa hoạn và các rủi ro đặc biệt ban hành kèm theo Quyết định số 268/QĐ-PTI ngày 16 tháng 9 năm 2016 của Tổng Giám đốc Tổng Công ty Cổ phần Bảo hiểm BĐ. Do đó nguyên đơn cho rằng các rủi ro đặc biệt không được ghi trong Giấy chứng nhận bảo hiểm đều được bảo hiểm, trong đó có “giông, bão” được bảo hiểm.

Tại phiên tòa phía bị đơn cho rằng Giấy chứng nhận bảo hiểm chỉ là thủ tục mang tính đối phó đối với cơ quan có thẩm quyền khi có kiểm tra, ý kiến này của bị đơn là không đúng quy định pháp luật. Vì theo Quy tắc Bảo hiểm hỏa hoạn và các rủi ro đặc biệt ban hành kèm theo Quyết định số 268/QĐ-PTI ngày 16 tháng 9 năm 2016 của Tổng Giám đốc Tổng Công ty Cổ phần Bảo hiểm BĐ, tại phần các điều kiện chung quy định:

“1. Tính đồng nhất.

Quy tắc bảo hiểm này cũng như Giấy chứng nhận và các mô tả (cấu thành một bộ phận không thể tách rời của hợp đồng bảo hiểm) phải được coi là một hợp đồng bảo hiểm và các từ ngữ và cụm từ mang những ý nghĩa đặc trưng trong từng phần của Quy tắc bảo hiểm hoặc Giấy chứng nhận bảo hiểm hoặc mô tả phải nhất quán về nghĩa đặc trưng này trong toàn bộ hợp đồng”.

Nhưng Hợp đồng bảo hiểm và Giấy chứng nhận bảo hiểm không đồng nhất, hơn nữa Công ty Bảo hiểm BĐ không cung cấp Quy tắc bảo hiểm, không giải thích về Quy tắc bảo hiểm cho Công ty ĐN nên Công ty ĐN không thể hiểu được, biết được thế nào là rủi ro đặc biệt để mua bảo hiểm tự nguyện cho phù hợp với loại hình kinh doanh của mình và biết được để bảo vệ quyền, lợi ích cho mình. Tại phiên tòa bị đơn Công ty Bảo hiểm BĐ không chứng minh được đã giải thích và cung cấp Quy tắc bảo hiểm cho nguyên đơn Công ty ĐN là vi phạm điểm a điểm b khoản 2 Điều 17 Luật kinh doanh bảo hiểm.

Hội đồng xét xử xét thấy Công ty bảo hiểm BĐ là đơn vị kinh doanh bảo hiểm, là bên soạn thảo hợp đồng, nhưng nội dung hợp đồng ghi không đầy đủ, Hợp đồng bảo hiểm và Giấy chứng nhận bảo hiểm không đồng nhất; không cung cấp Quy tắc bảo hiểm dẫn đến người mua bảo hiểm thiếu thông tin nên không hiểu, không biết các rủi ro đặc biệt cần phải mua, đây là lỗi của Công ty Bảo hiểm BĐ.

Từ những chứng cứ trên cho thấy nguyên đơn kháng cáo yêu cầu bị đơn bồi thường số tiền bảo hiểm 1.735.859.918 đồng là có cơ sở nên được chấp nhận.

Do kháng cáo của Công ty ĐN được chấp nhận nên chi phí giám định tổn thất Công ty Bảo hiểm BĐ phải chịu theo ủy nhiệm chi ngày 10/6/2021 là 55.000.000 đồng. Nhưng số tiền này Công ty ĐN đã nộp đủ cho Công ty Cổ phần giám định Đông Dương. Vậy Công ty Bảo hiểm BĐ phải hoàn trả số tiền này lại cho Công ty ĐN.

Về án phí sơ thẩm: Công ty Bảo hiểm BĐ phải chịu 64.075.798 đồng (*Sáu mươi bốn triệu không trăm bảy mươi lăm nghìn bảy trăm chín mươi tám đồng*). Hoàn lại cho Công ty ĐN số tiền 37.084.147 đồng (*Ba mươi bảy triệu không trăm tám mươi bốn nghìn một trăm bốn mươi bảy đồng*) tạm ứng án phí đã nộp theo biên lai thu số 0000743 ngày 21/02/2020 tại Chi cục Thi hành án dân sự thành phố Long Xuyên.

Về án phí phúc thẩm: Công ty Trách nhiệm hữu hạn Thương mại Xuất nhập khẩu ĐN không phải chịu án phí dân sự phúc thẩm.

Vì các lẽ trên;

QUYẾT ĐỊNH:

Căn cứ: Khoản 2 Điều 308 Bộ luật Tố tụng dân sự năm 2015.

Nghị quyết số: 326/2016/UBTVQH14 ngày 30 tháng 12 năm 2016 quy định về mức thu, miễn, giảm, thu, nộp, quản lý và sử dụng án phí và lệ phí Tòa án.

Chấp nhận kháng cáo của Công ty Trách nhiệm hữu hạn Thương mại Xuất nhập khẩu ĐN.

Phúc xử:

Sửa Bản án kinh doanh thương mại sơ thẩm số: 23/2022/KDTM-ST ngày 02 tháng 12 năm 2022 của Tòa án nhân dân thành phố Long Xuyên, tỉnh An Giang.

1. Đình chỉ một phần yêu cầu khởi kiện của Công ty Trách nhiệm hữu hạn Thương mại Xuất nhập khẩu ĐN đối với yêu cầu Tổng Công ty Cổ phần Bảo hiểm BD bồi thường số tiền 372.554.782 đồng (*Ba trăm bảy mươi hai triệu năm trăm năm mươi bốn nghìn bảy trăm tám mươi hai đồng*).

2. Chấp nhận một phần yêu cầu khởi kiện của Công ty Trách nhiệm hữu hạn Thương mại Xuất nhập khẩu ĐN yêu cầu Tổng Công ty Cổ phần Bảo hiểm BD phải có nghĩa vụ bồi thường số tiền bảo hiểm là 1.735.859.918 đồng (*Một tỷ bảy trăm ba mươi lăm triệu tám trăm năm mươi chín nghìn chín trăm mười tám đồng*).

3. Buộc Tổng Công ty Cổ phần Bảo hiểm BD phải có nghĩa vụ bồi thường số tiền bảo hiểm là 1.735.859.918 đồng (*Một tỷ bảy trăm ba mươi lăm triệu tám trăm năm mươi chín nghìn chín trăm mười tám đồng*) cho Công ty Trách nhiệm hữu hạn Thương mại Xuất nhập khẩu ĐN.

Kể từ ngày Công ty Trách nhiệm hữu hạn Thương mại Xuất nhập khẩu ĐN có đơn yêu cầu thi hành án, nếu Tổng Công ty Cổ phần Bảo hiểm BD chậm trả số tiền nêu trên thì hàng tháng còn phải chịu khoản tiền lãi của số tiền còn phải thi hành án theo lãi suất quy định tại khoản 2 Điều 468 Bộ luật dân sự 2015.

3. Về chi phí giám định tổn thất: Công ty Bảo hiểm BD phải chịu 55.000.000 đồng. Nhưng số tiền này Công ty ĐN đã nộp đủ cho Công ty Cổ phần giám định ĐD. Vậy Tổng Công ty Cổ phần Bảo hiểm BD có nghĩa vụ hoàn trả cho Công ty Trách nhiệm hữu hạn Thương mại Xuất nhập khẩu ĐN số tiền 55.000.000 đồng (*Năm mươi lăm triệu đồng*).

4. Về án phí sơ thẩm:

Tổng Công ty Cổ phần Bảo hiểm BD phải chịu số tiền 64.075.798 đồng (*Sáu mươi bốn triệu không trăm bảy mươi lăm nghìn bảy trăm chín mươi tám đồng*).

Hoàn lại cho Công ty Trách nhiệm hữu hạn Thương mại Xuất nhập khẩu ĐN số tiền 37.084.147 đồng (*Ba mươi bảy triệu không trăm tám mươi bốn nghìn một trăm bốn mươi bảy đồng*) tạm ứng án phí đã nộp theo biên lai thu số 0000743 ngày 21/02/2020 của Chi cục Thi hành án dân sự thành phố Long Xuyên.

5. Về án phí phúc thẩm: Hoàn lại cho Công ty Trách nhiệm hữu hạn Thương mại Xuất nhập khẩu ĐN số tiền 2.000.000 đồng tạm ứng án phí phúc thẩm đã nộp theo biên lai thu số 0001146 ngày 22 tháng 12 năm 2022 của Chi cục Thi hành án dân sự thành phố Long Xuyên, tỉnh An Giang.

Trường hợp bản án, quyết định được thi hành theo quy định tại Điều 2 Luật thi hành án dân sự thì người được thi hành án dân sự, người phải thi hành án dân sự có quyền thỏa thuận thi hành án, quyền yêu cầu thi hành án dân sự, tự nguyện thi hành án hoặc cưỡng chế thi hành án theo quy định tại Điều 6, 7, 7a và 9 Luật thi hành án dân sự; thời hiệu thi hành án được thực hiện theo quy định tại Điều 30 Luật thi hành án dân sự.

Bản án phúc thẩm có hiệu lực pháp luật kể từ ngày tuyên án.

Nơi nhận:

- TAND cấp cao;
- VKSND AG;
- Phòng KTNV và THA;
- TAND huyện;
- THA huyện;
- Văn Phòng;
- Tòa Dân sự;
- Đường sự (để thi hành);
- Lưu hồ sơ .

**TM. HỘI ĐỒNG XÉT XỬ PHÚC THẨM
THẨM PHÁN - CHỦ TỌA PHIÊN TÒA**

Lưu Hữu Giàu